

TÜRK MÜSİKİSİ ATLASI

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Feyzan Göher VURAL

Doç. Dr. Timur VURAL

Yeni Türkiye
Stratejik Araştırma Merkezi

TÜRK MÜSİKİSİ ATLASI

SAHİBİ VE GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ülker Güzel

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Feyzan Göher Vural
Doç. Dr. Timur Vural

PROJE KOORDİNATÖRLERİ

Murat Tazegül
Lütfi Ulukul

YURT DIŞI KOORDİNASYON

Sebiha Sungur

REDAKSİYON

Esra Karaman

TERCÜME

Dr. Abdrasul İsakov | Dr. Dinmuhammed Ametbek
Dr. Seyfettin Altaylı | Dr. Soner Sağlam
Güldana Murzakulova | Ömer Faruk Birpınar

SEKRETARYA

Feyzanur Kaya

BASKI VE CİLT

Semih Ofset Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 40581

GRAFİK TASARIM

M. Edip Erdoğan
www.asetanitim.com
Fotoğraflar: www.shutterstock.com

ANKARA | 2019

TAKIM ISBN: 978-605-5449-09-4

4. CİLT ISBN: 978-605-5449-13-1

YENİ TÜRKİYE STRATEJİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
Y.T. Yayıncılık Eğitim Turizm Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
Hacı Hasan Mah., 1420. Cadde No: 5 Gölbaşı Ankara
Tel : +90 312 441 42 40 • Faks : +90 312 441 42 08
www.yeniturkiye.com.tr | www.turkmusikisiatlasi.org
yeniturkiye@yeniturkiye.com.tr

ERCÜMENT BATANAY

Recep Uslu

Tam adı Ahmet Ercüment Batanay'dır. Besteci ve tambur icracısı E. Batanay, Tamburi Hattat Hafız Kemal Batanay'ın oğludur. Annesi Ayşe Hamide Meveddet Hanım'dır. 9 Nisan 1927'de İstanbul-Kasımpaşa'da doğdu. Bu evliliğin yaşayan tek çocuğudur, kardeşi Recai küçük yaşta öldü. Daha çocukluğunda babası ile birlikte Rauf Yekta'nın Beylerbeyi'ndeki evine giderdi. Müzikle ilgili sohbetlere kulağı aşına oldu. İlk defa Rauf Yekta'nın dikkatini çekmiş ve babasına küçük tekneli bir tambur hediye etmiş, bununla başlamasını istemiş. Beş-altı yaşında iken babasının verdiği küçük tekneli bir tambur ile derslere başladı. İlk müzik eğitimini babasından aldı. 9-10 yaşlarında yeni bir kız tamburu ile eğitimine devam etti. Sonra babası onu Mesut Cemil'e götürdü. İstanbul Radyosu sanatçılarından Mesut Cemil'den bir süre ders aldı. 1938'de Mesut Cemil Ankara'ya gittikten sonra kendi tavrını geliştirdi. Babası onu Neyzen Emin Efendi'nin nazariyat ve musiki derslerine verdi. Bir taraftan Beyoğlu Ortaokuluna giderken diğer taraftan baba ve oğul artık davetlere birlikte gitmeye başladılar. 10 yaşından beri tanıdığı aile dostlarından biri olan 1941'de Sadettin Kaynak'ın müziklerini yaptığı Kahveci Güzeli filminde hem çaldı hem de oynadı. Münir Nureddin Selçuk başrol oynamıştı. Kabataş Erkek Lisesi'nde okurken tamburunu dinleyen Hüseyin S. Arel, ona

bir süre nazariyat dersi verdi (1943) ve okulu bitirince onu hemen İstanbul Belediye Konservatuvar İcra heyeti kadrosuna aldı, mızraplı ve yaylı tambur hocası oldu (1945, bu yıllarda H. S. Arel'le konservatuvar ekibi olarak çekilmiş resimde Ercüment Batanay yer almıştır. Bk. Serin, s. 76). Askerliğini Erzurum'da yaptı, tambur icrasını bırakmadı. Askerden döndükten sonra yaylı tambura daha çok önem verdi. 21 Ocak 1947 yılı İstanbul Konservatuvarının düzenlediği Ali Rıza Şengel Gecesinde icraya tamburu ile katıldı. Babası 1947'nin sonlarında gurur duyduğu oğlu Ercüment'e nasihat şiri yazmıştır (Serin, s. 91-92). İzmir'de 1948'de

aldığı kayıt cihazıyla kendi icralarını kaydetmeye ve kendini dinleyerek geliştirmeye başladı. Tambur çalımındaki ünü yayıldı. 1948'de Hamiyet Yüceses'in ile Tepebaşı gazinosunda çalışmaya başladığı gazetelerde yer aldı (Cumhuriyet, 30 Ekim 1948 Cumartesi, s. 7), ertesi sene İstanbul Radyosunda sanatçı oldu, ancak gazinoları bırakmadı. 1952'de Hamiyet Yüceses'in konserinde çalmak üzere Beyrut'a gitti. Kazım Yetiş'in yayınladığı Yahya Kemal İçin Yazılanlar (s. 480) adlı eserde yer alan bir anıya göre Yahya Kemal'in meclislerinde tamburuyla bulunan nadir müzisyenlerden biridir Ercüment Batanay. İlk evliliğinden ayrıldığı sene, 1953'te anne ve babası da ayrıldı, bir kaç ay babasıyla birlikte kaldıysa da babası Konservatuvar icra heyetinden Tamburi Naima Hanım'la ikinci evliliğini yaptı. Ercüment Batanay'ın, İstanbul Radyosunda birlikte çalıştığı Nubar Tekyay ve İzzettin Ökte ile eserler icrası hala sevilir. 1960-61 yılında hem konservatuvardan hem radyodan istifa etti ve gazinolara yöneldi. Perihan Altındağ, Zeki Müren, Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Muazzez Abacı, Bülent Ersoy, Perihan Sözen, Ela Altın gibi ünlülerin arkasında daha çok yaylı tambur icracısı olarak çalıştı, bazılarında aynı zamanda danışmanlık yaptı. 1970'lerde Beşiktaş-Ortaköy'de Batanay adını verdiği bir lokanta açtı, Tepebaşı Gazinosu sahibinin adını verdiği >Emin Bey> adlı kaşıkla yenen kendi icadıyla salata ile ünlendi. Aynı sıralarda Üsküdar Musiki Cemiyetinde tambur dersleri veriyordu (1971). 8 Kasım 1971'de Seyhan Hanım'la evlendi. 1975'te İTÜ TMD Konservatuvarının açılış resminde bulunmamasına rağmen adının geçmesi bir yazım hatasıdır (Serin, s. 40; Uslu, 2006, s. 3), aynı yıl geçirdiği trafik kazası zamanla ellerinde zayıflığa ve titremelere sebep oldu, tambur çalımı etkilenmeye başladı. 1980'de Atlas Plak'tan Play-Back isimli bir enstrümantal albüm yaptı (Süper Atlas Altın Seri 33 devir LP, A ve B yüzünde toplam 12 parça). 1986 yılında onun adına Erol Simavi'nin desteklediği 43. sanat gecesi düzenlendi. 1993 yılında elindeki titremeler arttı. Besteciliği hiç bırakmadı. 1995'te Sinemada Bir Dolunay adlı filmin müziğini Peter Gabriel ile birlikte yaptı. 1996'da TRT'de adına yapılan 53. sanat yılı konserini

Müjdat Gezen ve Ateşböceği Ercan sunmuş, Sezen Aksu sanat müziği söylemiştir. Gönül Yazar, Muazzez Abacı geceye renk katmışlar. O gece yaylı tambur çalan E. Batanay için S. Aksu "hayatımızı bu kadar renklendiren enstrümanı için kalpten kendisine teşekkür ederim" demiştir. Bu tarihten sonra tambur icrasını tamamen bırakmıştır. Düşüp kalçasını kırdığı ve tekerlekli sandalyede katıldığı 5 Haziran 2002 günü Bostancı Gösteri Sanat Merkezinde (Dikici, s. 190) yapılan sanat jübilesi gecesine Gönül Yazar, Bülent Ersoy, Emel Sayın, Muazzez Abacı, Adnan Şenses, Sezen Aksu sahne almışlardı. Kaf Müzik, mızraplı tambur icralarından oluşan bir CD ve kitapçığı 2004 yılında ölümünden birkaç ay önce yayınladı. Hayatı ve tamburdaki yerini belirleyen CD kitapçığı Murat Bardakçı tarafından yazılmıştı. Mızraplı tamburda özel bir çalım tekniği olan Ercüment Batanay askerden sonra tahta saplı yaylı tamburun yerini alan metal yaylı tamburun icrasını da yaptı, bazı müzik eleştirmenleri her ikisinde de onu başarılı bulurlar. Kilise Çanları, Virtüöz, Endülüs Geceleri, Oya'nın Konçertosu gibi adlarını verdiği müzik eserleri bilinen bestelerindendir, sanatçıların albümlerinde yer alan taksimleri de çok beğenilir. Ercüment Batanay'ın beğendiği kadın seslerinden birinin Ayten Zenger'in sesi olduğu yine anılarda belirtilir. 4 Mayıs 2004'te Salı günü İstanbul'da 77 yaşında vefat etti, 5 Mayıs'ta kılınan cenaze namazının ardından Feriköy aile kabristanına defnedildi. 4 Kez evlendiği eşleriyle birer yıl yaşamış, beşinci eşi Seyhan Batanay'dan olan Buğra Batanay oğludur. Eğitim verdiği öğrencilerinden biri olan Hasan Cihat Örtter ünlü müzisyen icracılardan biridir. Ercüment Batanay ve Müzeyyen Senar'ın anısına, arkasında yaylı tambur çaldığı Müzeyyen Senar'ın söylediği şarkı kayıtlarından 2006'da "Birlikte 50 Yıl" adı verilen bir CD yayınlanmıştır. Kalplerden Dudaklara (27.12.2000) adlı TV programında 1950-1960 yıllarında ünlü sanatçılardan biri olarak anılmıştır. Bir çok tamburi gibi onun tambur kayıtlarını dinleyerek ilham alanlardan birinin de Orhan Gencebay olduğu belirtilir.

KAYNAKLAR

- Akbař, Z. (2004), Tambursuz Yaşayamadı, *Sabah*, 22 Mayıs 2004 (er. tar. 01.11.2018)
- Bardakçı, M. (2003), *Ercüment Batanay Tanbur*, İstanbul: Kaf Yay. CD kitapçığı, s. 23-24.
- Batanay, E. (2000), *Evinde Roportaj*, İstanbul Radyosu Anılar ve Yaşantılar, haz. A. Dinç-Ö. Çankaya, İstanbul: Yapı Kredi Yay. 2000, s. 109 vd.
- Dere, T. (2017), *Ela Altın ile Roportaj*, musikidergisi.com, 13 Nisan 2017 (er. tar. 01.11.2018)
- Dikici, R. (2008), *Zeki Müren*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eyyubi A. R. (1947), Şengel Gecesi 21 Ocak 1947 Salı Akşamı Saat 20.30'da, İstanbul Konservatuvarı Türk Musikisi İcra Kurulu (Program), İstanbul Gavsî Ozansoy Basımevi.
- Geçmişten Geleceđe Belgeler Bilgiler 1968-2000*, (2014), Ankara: TRT Yay. 2014, C. 3, s. 733.
- Göktürk, H. (2008), *Batanay Hafız Kemal*, İstanbul Ansiklopedisi, C. IV, s. 2208.
- Kongar, E. (2000), *Yahya Kemal ve Musikimiz*, Yahya Kemal İçin Yazılanlar (ed. Kazım Yetiş), İstanbul Fetih Cemiyeti, C. 2, s. 476-487.
- Nebiođlu, O. (1961), *Türkiyede Kim Kimdir*, İstanbul: Nebiođlu Yay.
- Özcan, N., Tel, Mesut Cemil, *DİA*, C. 40, s. 393.
- Serin, M. (2006), *Kemal Batanay*, İstanbul: Kubbealtı Yay.
- Uslu, R. (2006), Geleneksel Hat ve Müziđin Üstadı Kemal Batanay, muzikbilim.com, S.5, academia.edu (er. tar. 01.11.2018)
- Uysal, S.S. (2011), *Baki Kalan Bu Kubbede: Türk Sanat Musikisinin Altın Yılları*, İstanbul: Timař Yay.
- Zenger, A. (2017), *Kırk Yıl Çalıřtđım Ankara Radyosunda Kimseyi Kırmadım Kırılmadım da*, 24 Saat (Gazeteciler Cemiyeti gazetesi), 19 Haziran 2017 (er. tar. 01.11.2018)